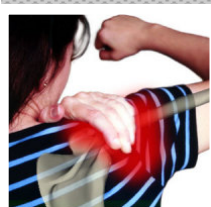

2009.

Registar profesionalnih bolesti

Hrvatski zavod za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu

**REGISTAR
PROFESIONALNIH
BOLESTI**

Zagreb, 2009.

Hrvatski zavod za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu

Radoslava Cimermana 64a, 10020 Zagreb, Hrvatska

Tel: (+385 1) 6558703, 6558705, 5577498, 5577499

Fax: (+385 1) 6558704

www.hzzsr.hr

e-mail: hzzsr@hzzsr.hr

Izvori podataka za registar profesionalnih bolesti

Pri Hrvatskom zavodu za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu ustanovljen je i djeluje registar profesionalnih bolesti, kao jedna od važnih aktivnosti od javnog interesa koju zavod provodi za potrebe Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi. Registar prati priznate profesionalne bolesti na razini države i tako daje temelj za preventivne akcije u području zaštite zdravlja radno aktivne populacije. Priznavanje profesionalnih bolesti se provodi na temelju Zakona o listi profesionalnih bolesti (NN 162/98), Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o listi profesionalnih bolesti (NN107/07), Zakona o zdravstvenom osiguranju zaštite zdravlja na radu (NN 85/06) i Pravilnika o postupku utvrđivanja i priznavanja ozljeda na radu i profesionalnih bolesti (NN 125/07). Sukladno navedenom zakonodavstvu izabrani specijalisti medicine rada dijagnosticiraju profesionalnu bolest, popunjavaju obrazac Prijave o profesionalnoj bolesti te ga sa cjelokupnom dokumentacijom upućuju Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje zaštite zdravlja na radu, koji ga prosljeđuje Liječničkom povjerenstvu Hrvatskog zavoda za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu. Zadatak je Liječničkog povjerenstva potvrditi profesionalnu etiologiju bolesti, odnosno odlučiti o potrebi dopune medicinske ili ostale dokumentacije. Ukoliko se profesionalni uzrok bolesti potvrdi, u registar profesionalnih bolesti Hrvatskog zavoda za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu upisuju se svi podaci relevantni za bolest i radnu izloženost, usklađeni s hrvatskim zakonodavstvom i preporukama EU u području statističkog praćenja parametara vezanih uz zdravlje i sigurnost na radu.

Prijave o profesionalnoj bolesti su dobiveni iz svih dijelova RH, a u tablici 1. je prikazana raspodjela prispjelih podataka. Vidljivo je da postoje razlike u apsolutnom broju prijavljenih profesionalnih bolesti u pojedinoj županiji, a prema izračunatoj stopi, tj. broju profesionalnih bolesti na 100 000 zaposlenih osoba u županiji vidljivo je da također postoje značajne razlike što može biti posljedica različite zastupljenosti pojedinih gospodarstvenih djelatnosti, koje s obzirom na radne procese nose i različite profesionalne rizike.

U broju profesionalnih bolesti bitno odstupa Splitsko-dalmatinska županija s višestruko višim apsolutnim brojem profesionalnih bolesti i najvišom stopom. Ovo odstupanje je uzrokovano velikim brojem postupaka za priznavanje profesionalnih bolesti uzrokovanih azbestom, koji se provode zbog ostvarivanja prava prema posebnim propisima. Međutim, kad se iz analize isključe slučajevi bolesti uzrokovanih azbestom, vidljivo je da su i apsolutni broj (7) i stopa (6,77) slični vrijednostima u većini drugih županija. Ako se izuzme Splitsko-dalmatinska županija zbog posebnih uvjeta, vidljivo je da prema stopi najveću zastupljenost prijavljenih i priznatih profesionalnih bolesti ima Požeško-slavonska, Primorsko-Goranska i Istarska županija.

Tablica 1. Raspodjela prispjelih Prijava o profesionalnoj bolesti u 2009. godini prema županijama

Županija	Oznaka prema Listi profesionalnih bolesti*															Stopa /100000 zaposlenih	
	13	36	37.1	38	40	41	43	44	45	47	49.1	49.2	49.3	37.2	54		Ukupno
Zagrebačka			1			2										3	3,49
Krapinsko-zagorska																0	0
Sisačko-moslavačka		2	3			1										6	12,52
Karlovačka			2				1		1							4	9,72
Varaždinska						2									1	3	4,54
Koprivničko-križevačka	4						1									5	12,91
Bjelovarsko-bilogorska			1	1												2	5,49
Primorsko-goranska						2			2	1	13	3				21	17,78
Ličko-senjska			1													1	7,08
Virovitičko-podravska			1													1	4,13
Požeško-slavonska		2	4			1								1		8	38,16
Brodsko-posavska												1				1	2,41
Zadarska					1						1					2	4,15
Osječko-baranjska			2			3					5	1				11	11,32
Šibensko-kninska																0	0
Vukovarsko-srijemska			4					2	1							7	14,99
Splitsko-dalmatinska				1		1	1		1	1	73	4	1	1	1	85	58,02
Istarska			2								11					13	14,57
Dubrovačko-neretvanska											5					5	12,14
Međimurska																0	0
Grad Zagreb			1			6	1		4	3	1				1	17	4,03
UKUPNO	4	4	22	2	1	18	4	2	9	5	109	9	1	2	3	195	12,69

* = Oznaka prema Listi profesionalnih bolesti

* Profesionalna bolest	
13	Olovo ili njegovi spojevi
36	Naglušost ili gluhoća uzrokovana bukom
37.1	Bolesti uzrokovane vibracijama koje se prenose na ruke (oštećenja perifernih žila i živaca, kostiju, zglobova, tetiva i okozglobnih tkiva)
37.2	Bolesti uzrokovane vibracijama koje se prenose na cijelo tijelo (oštećenja intervertebralnog diska slabinske kralježnice)
38	Bolesti uzrokovane ionizirajućim zračenjima
40	Bolesti uzrokovane povišenim ili sniženim atmosferskim tlakom i naglim promjenama tlaka Sindromi prenaprezanja uzrokovani kumulativnom traumom (ponavljajući pokreti, primjena sile, nefiziološki položaj, vibracije, pritisak)
41	Sindromi prenaprezanja uzrokovani kumulativnom traumom (ponavljajući pokreti, primjena sile, nefiziološki položaj, vibracije, pritisak)
43	Čvorići glasnica uzrokovani kontinuiranim naporom glasnica na radu
44	Zarazne ili parazitske bolesti prenesene na čovjeka sa životinja ili životinjskih ostataka
45	Zarazne ili parazitske bolesti uzrokovane radom u djelatnostima gdje je dokazan povećan rizik zaraze
47	Bolesti kože uzrokovane tvarima kojima je znanstveno potvrđeno alergijsko ili nadražujuće djelovanje
49.1	Bolesti dišnog sustava uzrokovane azbestozom
49.2	Mezoteliom seroznih membrana uzrokovan azbestom
49.3	Malignom pluća, bronha i grkljana uzrokovan azbestom
54	Astma uzrokovana udisanjem tvari kojima je potvrđeno alergijsko ili nadražujuće djelovanje

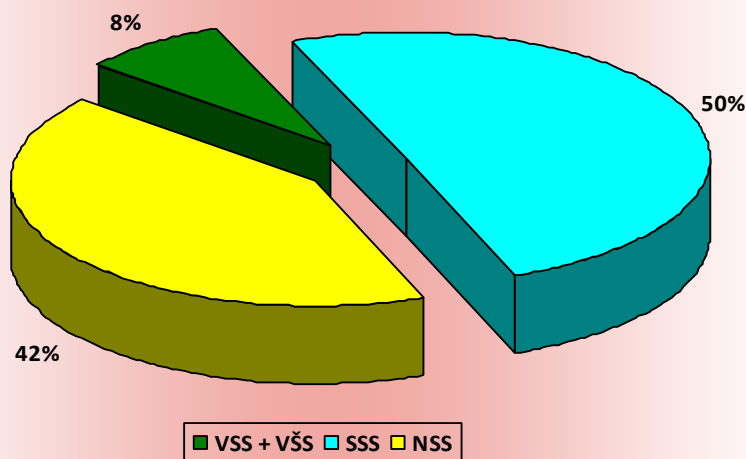

Karakteristike oboljelih od profesionalnih bolesti

U registru profesionalnih bolesti za 2009. godinu upisano je 195 profesionalnih bolesti.

Od profesionalnih bolesti oboljelo je 149 (76,41%) muškaraca i 46 (23,59%) žene. Od toga je s visokom i višom stručnom spremom bilo 15 oboljelih radnika, sa srednjom stručnom spremom 98 i s niskom ili bez stručne spreme 82 oboljela radnika (slika 1.). Postoji opće prihvaćeno mišljenje da su poslovi koji ne zahtijevaju stručnu izobrazbu ujedno poslovi s opasnim i štetnim radnim uvjetima. Međutim, vidljivo je da su opasni radni uvjeti prisutni i u poslovima koji zahtijevaju srednju, pa i visoku stručnu izobrazbu. Tako su među oboljelim od profesionalnih bolesti najzastupljeniji radnici sa srednjom stručnom spremom, a značajan broj ih je i s višom ili visokom stručnom spremom. Ovi potonji dolaze prvenstveno iz djelatnosti zdravstvene zaštite i djelatnosti obrazovanja.

Slika 1. Raspodjela radnika oboljelih of profesionalnih bolesti u 2009. godini prema izobrazbi

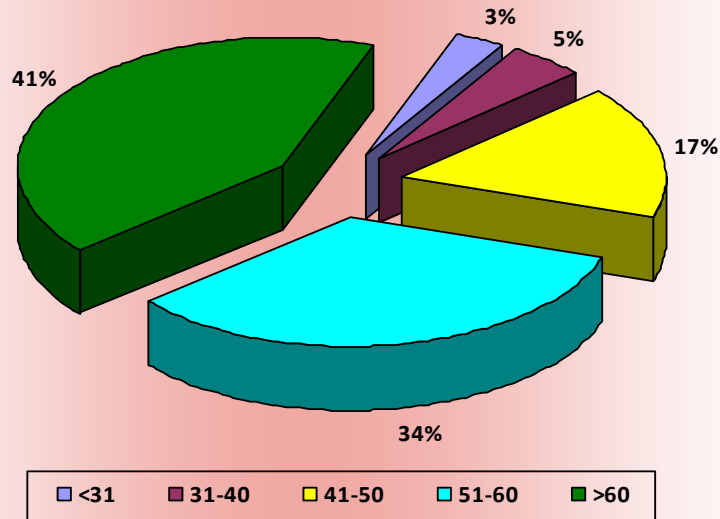
Srednja dob oboljelih od profesionalnih bolesti u 2009. godini bila je 57,82 godina. U slici 2. prikazana je raspodjela oboljelih od profesionalnih bolesti prema dobi, a vidljivo je da se broj oboljelih povećava kako se raste njihova životna dob, pa je najveći broj ljudi oboljelih od profesionalnih bolesti prisutan u skupini starijoj od 60 godina. Takva raspodjela je posljedica većeg broja zahtjeva za priznavanje profesionalnih bolesti uzrokovanih azbestom od strane umirovljenih radnika koji su tražili prava prema posebnim propisima.

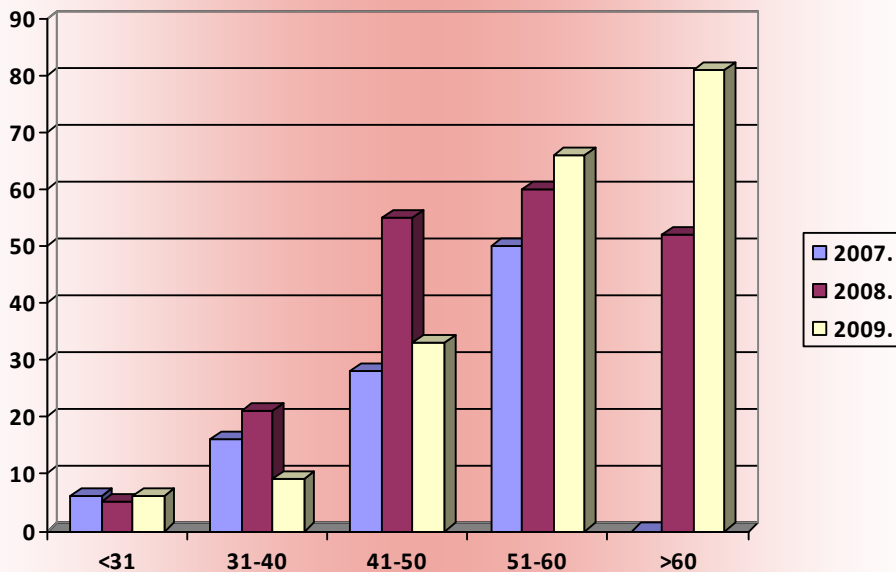

U slici 3. prikazana je dobna struktura oboljelih od profesionalnih bolesti u posljednje tri godine, i jasno je vidljivo da prosječna dob raste i da se profesionalne bolesti dijagnosticiraju i priznaju u sve starijoj životnoj dobi. To bi se moglo objasniti dvojako. Razlog bi mogao biti sve bolji radni uvjeti koji sve kasnije uzrokuju oštećenja zdravlja, ali nažalost, tome bi mogao biti uzrok sve dulji rad i zadržavanje radnog odnosa pod svaku cijenu, čak i u slučaju bolesti.

Slika 2. Raspodjela radnika oboljelih of profesionalnih bolesti u 2009. godini prema životnoj dobi

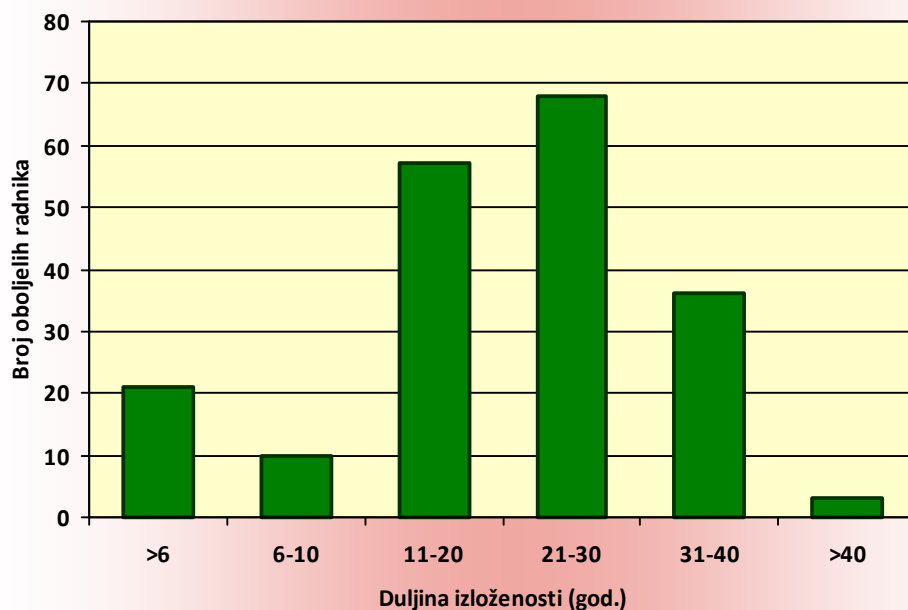

Slika 3. Raspodjela radnika oboljelih of profesionalnih bolesti prema životnoj dobi u posljednje tri godine

U oboljelih radnika je prosječni radni staž na radnom mjestu koje je uzrokovalo profesionalnu bolest 21,52 godina. Na slici 4. prikazana je raspodjela oboljelih od profesionalnih bolesti prema duljini ekspozicijskog radnog staža, tj. radnog staža provedenog u radnom procesu koji je uzrokovao bolest. Profesionalna bolest se najčešće javlja nakon 20 do 30 godina rada u štetnim radnim uvjetima.

Slika 4. Raspodjela radnika oboljelih of profesionalnih bolesti u 2009. godini prema duljini ekspozicijskog radnog staža

Gospodarstvene djelatnosti - uzročnici profesionalnih bolesti

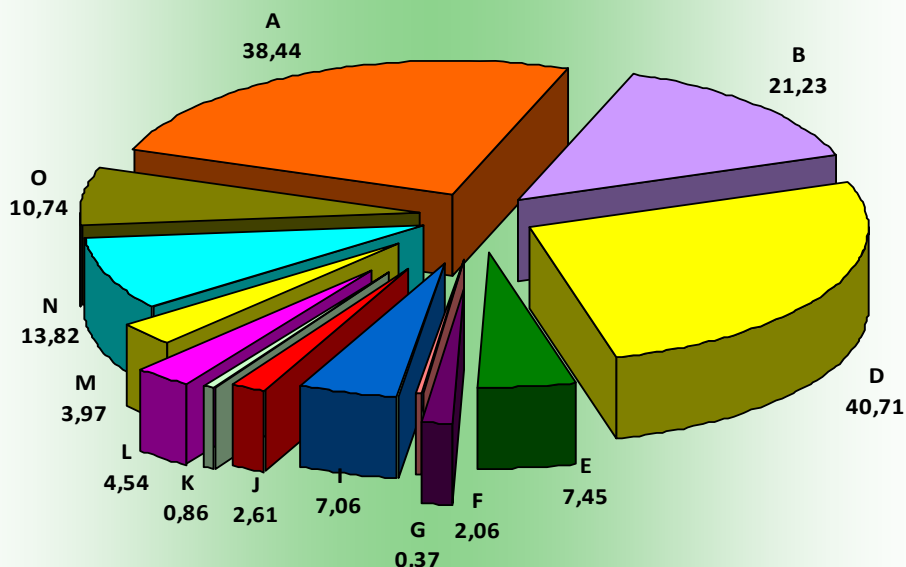
U 2009. godini u registar je upisano 195 profesionalnih bolesti, a njihov se broj bitno razlikovao u pojedinim gospodarstvenim djelatnostima (Nacionalna klasifikacija djelatnosti, NN 13/03) (tablica 2.), pa se stopa kretala od 0,37 do 40,71 na 100 000 zaposlenika u pojedinoj djelatnosti (slika 5.).

Tablica 2. Broj profesionalnih bolesti upisanih u registar profesionalnih bolesti u 2009. godini prema gospodarstvenim djelatnostima

	Djelatnost – Nacionalna klasifikacija djelatnosti	Broj profesionalnih bolesti	Stopa na 100 000 zaposlenika u djelatnosti
A	Poljoprivreda, lov i šumarstvo	27	38,44
B	Ribarstvo	1	21,23
C	Rudarstvo i vađenje	0	0,00
D	Prerađivačka industrija	123	40,71
E	Opskrba električnom energijom, plinom i vodom	2	7,45
F	Građevinarstvo	3	2,06
G	Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikla ...	1	0,37
H	Hoteli i restorani	0	0,00
I	Prijevoz, skladištenje i veze	7	7,06
J	Financijsko posredovanje	1	2,61
K	Poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge	1	0,86
L	Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	5	4,54
M	Obrazovanje	4	3,97
N	Zdravstvena zaštita i socijalna skrb	13	13,82
O	Ostale društvene, socijalne i osobne uslužne djelatnosti	7	10,74
P	Privatna kućanstva sa zaposlenim osobljem	0	0,00
Q	Izvanteritorijalne organizacije i tijela	0	0,00
	Ukupno	195	12,69

Slika 5. Stopa profesionalnih bolesti na 100 000 zaposlenika u pojedinoj gospodarstvenoj djelatnosti

Najviša stopa profesionalnih bolesti utvrđena je u prerađivačkoj industriji, zatim u djelatnosti poljoprivrede, lova i šumarstva, slijedi ribarstvo i zdravstvena zaštita i socijalna skrb. U manjem broju profesionalne bolesti su prisutne u ostalim društvenim, socijalnim i osobnim uslužnim djelatnostima, opskrbi električnom energijom, plinom i vodom, djelatnosti prijevoza, skladištenja i veza, zatim javne uprave i obrane te obrazovanja. Visok broj profesionalnih bolesti u djelatnosti prerađivačke industrije uzrokovan je rastućim brojem radnika kod kojih se dijagnosticiraju profesionalne bolesti uzrokovane dugogodišnjom izloženošću azbestnim vlaknima. Djelatnost poljoprivrede, šumarstva i lova ima također visoku stopu pojavnosti profesionalnih bolesti, prvenstveno zbog profesionalnih bolesti registriranih u djelatnosti šumarstva, koja već niz godina prednjači po učestalosti profesionalnih bolesti.

Zanimanja - uzročnici profesionalnih bolesti

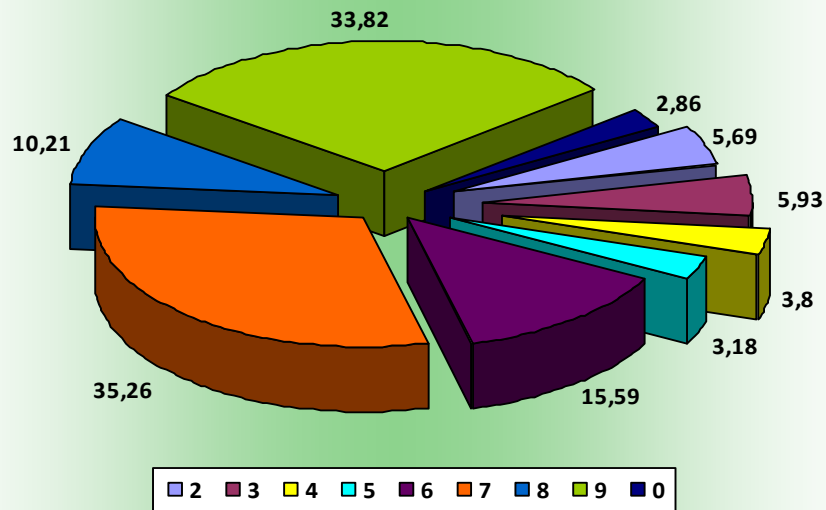
Najviše zastupljena zanimanja u nastanku profesionalnih bolesti su zanimanja u obrtu i pojedinačnoj proizvodnji, jednostavna zanimanja, poljoprivredni i šumski radnici te rukovatelji strojevima, vozilima i sastavljači proizvoda. U tablici 3. i slici 6. prikazana je raspodjela profesionalnih bolesti u pojedinim zanimanjima klasificiranim prema Nacionalnoj klasifikaciji zanimanja (NN 111/98).

Tablica 3. Broj profesionalnih bolesti u 2009. godini prema zanimanjima

Rod	Zanimanje	Broj profesionalnih bolesti	Stopa na 100 000 zaposlenika u zanimanju
1	čelnici i članovi zakonodavnih tijela, čelnici i dužnosnici državnih tijela, direktori	0	0,0
2	stručnjaci i znanstvenici	8	5,69
3	inženjeri, tehničari i srodna zanimanja	13	5,93
4	uredski i šalterski službenici	7	3,80
5	uslužna i trgovačka zanimanja	7	3,18
6	poljoprivredni, lovno-uzgojni, šumski radnici i ribari	27	15,59
7	zanimanja u obrtu i pojedinačnoj proizvodnji	75	35,26
8	rukovatelji strojevima, vozilima i sastavljači proizvoda	16	10,21
9	jednostavna zanimanja	40	33,82
0	vojna zanimanja	2	2,86
Ukupno		195	12,69

Slika 6. Stopa profesionalnih bolesti na 100 000 zaposlenika prema zanimanjima

Štetni radni uvjeti - uzročnici profesionalnih bolesti

Opasni i štetni radni uvjeti koji su uzrokovali profesionalne bolesti navedeni su u tablici 4., uzimajući u obzir kriterije Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o listi profesionalnih bolesti NN 107/07. To su na prvom mjestu fibrogene prašine, odnosno azbest, vibracije i to one koje se prenose preko šake i ruke, statodinamička opterećenja pojedinih segmenata koštano-zglobnog sustava i mikroorganizmi.

Tablica 4. Vrste štetnosti koje su uzrokovala profesionalne bolesti

Vrsta štetnosti i napora	Točka čl. 3. Zakona (NN 107/07)	Broj profesionalnih bolesti
Olovo ili njegovi spojevi	13	4
Buka	36	4
Vibracije koje se prenose preko ruke i šake	37.1	22
Vibracije koje se prenose na cijelo tijelo	37.2	2
Povišeni ili sniženi atmosferski tlak i nagle promjene tlaka	40	1
Kumulativna trauma	41	18
Fibrogene prašine - azbest	49.1, 49.2, 49.3	119
Organske prašine	54	3
Glasovni napor	43	4
Alergeni i nadražljivci kože	47	5
Mikroorganizmi	44 i 45	11
Ionizirajuća zračenja	38	2

Vrste profesionalnih bolesti

Učestalost i vrsta profesionalnih bolesti prema Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o listi profesionalnih bolesti (NN 107/07) prikazana je u tablici 5. Predočena je učestalost u pojedinim gospodarstvenim djelatnostima, klasificiranim prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti (NKD).

Tablica 5. Broj profesionalnih bolesti u gospodarstvenim djelatnostima prema oznakama Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o listi profesionalnih bolesti

Djelatnost - NKD	Oznaka prema Zakonu (NN 107/07)																Ukupno
	13	36	37.1	37.2	38	40	41	43	44	45	47	49.1	49.2	49.3	52	54	
A Poljoprivreda, lov i šumarstvo		4	21	1			1										27
B Ribarstvo						1											1
C Rudarstvo i vađenje																	0
D Prerađivačka industrija	4						6				3	101	7	1		1	123
E Opskrba električnom energijom, plinom i vodom												1	1				2
F Građevinarstvo												2				1	3
G Trgovina na veliko i na malo..																1	1
H Hoteli i restorani																	0
I Prijevoz, skladištenje i veze			1	1			1	1		1		2					7
J Financijsko posredovanje							1										1
K Poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge							1										1
L Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje							2		2	1							5
M Obrazovanje							1	3									4
N Zdravstvena zaštita i socijalna skrb					2		3			7		1					13
O Ostale društvene, socijalne i osobne uslužne djelatnosti							2				2	2	1				7
P Privatna kućanstva sa zaposlenim osobljem																	0
Q Izvanteritorijalne organizacije i tijela																	0
UKUPNO	4	4	22	2	2	1	18	4	2	9	5	109	9	1		3	195

* = Oznaka prema Listi profesionalnih bolesti

*	Profesionalna bolest
13	Olovo ili njegovi spojevi
36	Naglušost ili gluhoća uzrokovana bukom
37.1	Bolesti uzrokovane vibracijama koje se prenose na ruke (oštećenja perifernih žila i živaca, kostiju, zglobova, tetiva i okozglobnih tkiva)
37.2	Bolesti uzrokovane vibracijama koje se prenose na cijelo tijelo (oštećenja intervertebralnog diska slabinske kralježnice)
38	Bolesti uzrokovane ionizirajućim zračenjima
40	Bolesti uzrokovane povišenim ili sniženim atmosferskim tlakom i naglim promjenama tlaka Sindromi prenaprezanja uzrokovani kumulativnom traumom (ponavljajući pokreti, primjena sile, nefiziološki položaj, vibracije, pritisak)
41	Sindromi prenaprezanja uzrokovani kumulativnom traumom (ponavljajući pokreti, primjena sile, nefiziološki položaj, vibracije, pritisak)
43	Čvorici glasnica uzrokovani kontinuiranim naporom glasnica na radu
44	Zarazne ili parazitske bolesti prenesene na čovjeka sa životinja ili životinjskih ostataka
45	Zarazne ili parazitske bolesti uzrokovane radom u djelatnostima gdje je dokazan povećan rizik zaraze
47	Bolesti kože uzrokovane tvarima kojima je znanstveno potvrđeno alergijsko ili nadražujuće djelovanje
49.1	Bolesti dišnog sustava uzrokovane azbestozom
49.2	Mezoteliom seroznih membrana uzrokovan azbestom
49.3	Malignom pluća, bronha i grkljana uzrokovan azbestom
54	Astma uzrokovana udisanjem tvari kojima je potvrđeno alergijsko ili nadražujuće djelovanje

Po učestalosti u ukupnom su broju na prvom mjestu profesionalne bolesti uzrokovane azbestom, i to prvenstveno u prerađivačkoj industriji, dok su u drugim djelatnostima prisutni pojedinačni slučajevi. U šumarstvu je najčešće dijagnosticiran vibracijski sindrom uzrokovan vibracijama koje se prenose na ruke kao posljedica rada s motornom pilom. Slijede profesionalne bolesti u djelatnosti zdravstvene skrbi, koje se prvenstveno odnose na zarazne bolesti, ali su prisutni i sindromi prenaprezanja te štetni učinci ionizirajućeg zračenja. Bolesti koje nastaju statodinamičkim opterećenjima su u stalnom porastu, a pojavljuju se u skoro svim djelatnostima, jer su takvi radni uvjeti prisutni u praktični svim gospodarstvenim djelatnostima.

U tablici 6. prikazani su klinički oblici bolesti klasificirani prema Međunarodnoj klasifikaciji bolesti i srodnih stanja, deseta revizija, (MKB-10), karakteristike oboljelih radnika (prosječna dob, spol, stručna sprema i ekspozicijski staž) i raspodjela profesionalnih bolesti prema gospodarstvenim djelatnostima.

Tablica 6. Profesionalne bolesti klasificirane prema MKB-10, karakteristike oboljelih radnika i gospodarstvena djelatnost
(prosječna dob, ES=ekspozicijski staž, SS=stručna sprema, S=spol)

Bolesti prema MKB-10	Dob	ES	SS	S	Djelatnost - NKD																	Ukupno	
					A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q		
Zarazne i parazitarne bolesti	Tuberkuloza	56	15	SSS	Ž M													2				2	
	Legioneloza	46	23	SSS	M										1								1
	Bakterijska upala pluća	32	11	SSS	Ž													1					1
	Lišmanijaza	40	1	SSS	2M												2						2
	Enterokolitis	49	8	VSS	2Ž													2					2
	Infektivni dermatitis	22	2	SSS	M													1					1
	Virusni hepatitis C	49	24	SSS	Ž M												1	1					2
															1		3	7					11
Novotvorine	Mezoteliom plućnice	60	30	SSS	2Ž 7M				7	1									1				9
	Drugi malignomi	60	27	VŠS SSS	Ž M				1								1						2
									8	1							1	1					11
Bolesti živčanog sustava	Kompresivni sindromi zbog prenaprezanja	45	19	6SSS 1NSS 2VŠS 2VSS	Ž M				4					1		1	2	1	2				11
	Dekompresijska bolest	49	1	VŠS	M				1														1
									1						1		1	2	1	2			12
Bolesti oka	Zamućenje leće	45	24	VŠS	Ž													1					1
																		1					1
Bolesti uha	Naglušost uzrokovana bukom	53	27	NSS	M	4																	4
						4																	4

Nesposobnost za rad zbog profesionalnih bolesti

Za sve oboljele od profesionalnih bolesti registriranih u Hrvatskom zavodu za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu u 2009. godini zatraženi su podaci o privremenoj i trajnoj radnoj sposobnosti, kontaktom s oboljelim radnicima.

Od 193 radnika oboljelih od profesionalnih bolesti i registriranih u Hrvatskom zavodu za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu u 2008. godini, tijekom slijedeće, 2009. godine, telefonskim je anketiranjem dobiven podatak o radnoj sposobnosti za njih 90 (46,63%). Od toga je njih 33 oboljelo od azbestoze i ostvarilo pravo na prijevremenu starosnu ili starosnu mirovinu, a postupak priznavanja profesionalne bolesti su pokrenuli zbog ostvarivanja prava prema Zakonu o obeštećenju radnika profesionalno izloženih azbestu (NN 79/07). Budući da se radi o osobama starijim od 65 godina, koji su već duže vrijeme u mirovini, nisu uzeti u obzir u daljnjoj analizi privremene i trajne radne nesposobnosti.

Privremena nesposobnost za rad

Prema metodologiji Europske statistike za praćenje profesionalnih bolesti (*Eurostat Working Papers. Population and Social Conditions 3/2000/E/n°19. European Occupational Diseases Statistics. Phase 1. Methodology. European Commission 2000*) potrebno je ne samo registrirati dijagnosticirane profesionalne bolesti već pratiti njihove posljedice na radnu sposobnost oboljelog radnika.

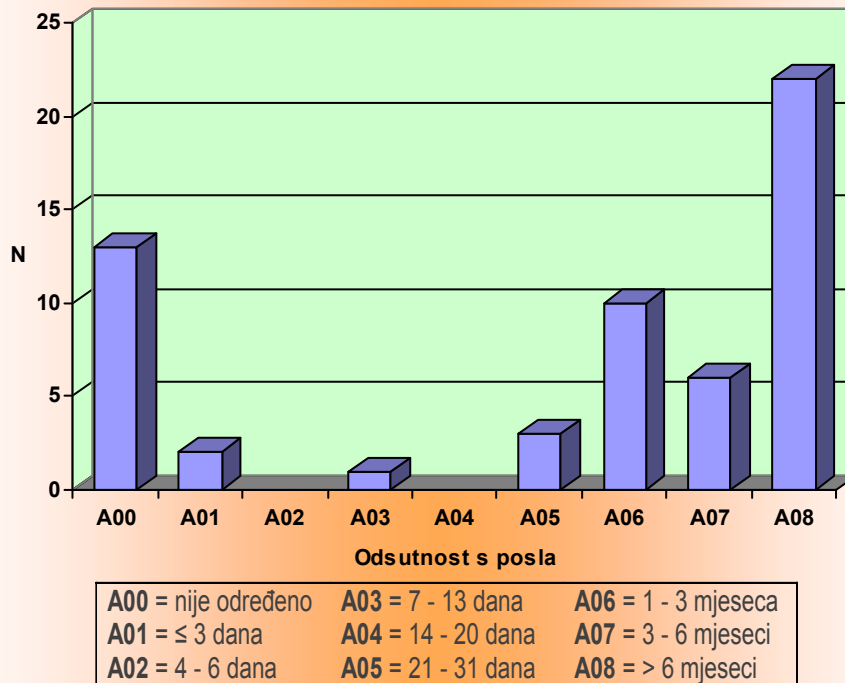
Privremena radna nesposobnost odnosno privremena spriječenost za rad se prema navedenoj europskoj metodologiji razvrstava u 10 kategorija:

- A00** = nije određeno
- A01** = odsutnost s posla do 3 dana
- A02** = odsutnost s posla od 4 do 6 dana
- A03** = odsutnost s posla od 7 do 13 dana
- A04** = odsutnost s posla od 14 do 20 dana
- A05** = odsutnost s posla od 21 do 31 dana
- A06** = odsutnost s posla od 1 do 3 mjeseca
- A07** = odsutnost s posla od 3 do 6 mjeseci
- A08** = odsutnost s posla duže od 6 mjeseci
- 998** = smrt zbog profesionalne bolesti

Od 57 radnika kod kojih je učinjena analiza privremene i trajne nesposobnosti, većina je u različitim vremenskim intervalima privremeno odsustvovala s posla zbog profesionalne bolesti. Važno je ukazati da je značajan broj radnika koristio dugo bolovanje, i to najveći broj (22=38,60%) bolovanje duže od 6 mjeseci (slika 7), što sigurno donosi probleme u organizaciji rada te u financijskim opterećenjima poslodavaca i osiguratelja.

Slika 7. Privremena radna nesposobnost radnika oboljelih od profesionalne bolesti

Dobna struktura i ekspozicijski staž oboljelih radnika kod kojih je utvrđena privremena radna nesposobnost prikazani su u tablicama 7. i 8.

Tablica 7. Privremena radna nesposobnost i dob radnika oboljelih od profesionalne bolesti

Dob (god)	A00	A01	A02	A03	A04	A05	A06	A07	A08
20-29						1			
30-39	1	1					1	1	2
40-44	1	1					1		4
45-49	1					1	1	2	5
50-54							5	2	6
55-59	4					1			2
60-64	1			1			1	1	2
65-	5						1		1
Ukupno	13	2		1		3	10	6	22

Tablica 8. Privremena radna nesposobnost i ekspozicijski staž radnika oboljelih od profesionalne bolesti

Ekspozicijski staž	A00	A01	A02	A03	A04	A05	A06	A07	A08
1-4						1			1
5-9		1				1	2	2	1
10-14	3						1		3
15-19	2						2	1	3
20-24		1					1		8
25-29	2					1	1	1	1
30-34	1			1			2	1	2
35-39	4						1	1	3
40-	1								
Ukupno	13	2		1		3	10	6	22

Privremena nesposobnost za rad u radnika oboljelih od profesionalne bolesti bila je najčešća u prerađivačkoj industriji i u djelatnosti poljoprivrede, lova i šumarstva (tablica 9). Upravo u ovim gospodarstvenim granama značajno su bila zastupljena dulja bolovanja, tj. odsutnost s posla dulje od 1, pa čak do preko 6 mjeseci.

Tablica 9. Privremena radna nesposobnost i gospodarstvena djelatnost poslodavca radnika oboljelih od profesionalne bolesti

Djelatnost - NKD	A00	A01	A02	A03	A04	A05	A06	A07	A08	Ukupno
A Poljoprivreda, lov i šumarstvo	1					1	2	3	6	13
B Ribarstvo										
C Rudarstvo i vađenje										
D Prerađivačka industrija	9					1	2	2	8	22
E Opskrba električnom energijom ...										
F Građevinarstvo	2								1	3
G Trgovina na veliko i na malo..										
H Hoteli i restorani										
I Prijevoz, skladištenje i veze							2			2
J Financijsko posredovanje										
K Poslovanje nekretninama, ..									1	1
L Javna uprava i obrana; obvezno soc. osiguranje		1							2	3
M Obrazovanje	1						1		2	4
N Zdravstvena zaštita i socijalna skrb						1	2	1	1	5
O Ostale društvene, socijalne i osobne uslužne djelatnosti		1		1			1		1	4
P Privatna kućanstva sa zapos. osobljem										
Q Izvanteritorijalne organizacije i tijela										
Ukupno	13	2		1		3	10	6	22	57

U tablici 10. prikazana je odsustnost s posla u odnosu na vrstu profesionalne bolesti. Duga bolovanja su bila određena čak i kod bolesti kao što je oštećenje sluha bukom, koje se ni u kojem slučaju ne može rješavati privremenim prekidom radne izloženosti, već promjenom radnih uvjeta. Očito je da ovako duga bolovanja nisu posve opravdana liječenjem profesionalne bolesti, već drugim problemima, kao što je npr. čekanje rješavanja statusa pri mirovinskom osiguranju ili rješavanje radnog statusa oboljelog radnika.

Tablica 10. Privremena radna nesposobnost i dijagnoza profesionalne bolesti prema Zakonu o listi profesionalnih bolesti (NN 107/07)

Dijagnoza prema Zakonu o listi profesionalnih bolesti *	A00	A01	A02	A03	A04	A05	A06	A07	A08
36									1
37.1	1						2	2	6
38									1
41	1	1					2	1	4
43	1						1		2
44						1	1		
45						1	1	1	
47		1					1		4
49.1	10			1		1	2	1	4
54								1	
Ukupno	13	2		1		3	10	6	22

* = Oznaka prema Listi profesionalnih bolesti

* Profesionalna bolest	
36	Naglušost ili gluhoća uzrokovana bukom
37.1	Bolesti uzrokovane vibracijama koje se prenose na ruke (oštećenja perifernih žila i živaca, kostiju, zglobova, tetiva i okozglobnih tkiva)
38	Bolesti uzrokovane ionizirajućim zračenjima
41	Sindromi prenaprezanja uzrokovani kumulativnom traumom (ponavljajući pokreti, primjena sile, nefiziološki položaj, vibracije, pritisak)
43	Čvorići glasnica uzrokovani kontinuiranim naporom glasnica na radu
44	Zarazne ili parazitske bolesti prenesene na čovjeka sa životinja ili životinjskih ostataka
45	Zarazne ili parazitske bolesti uzrokovane radom u djelatnostima gdje je dokazan povećan rizik zaraze
47	Bolesti kože uzrokovane tvarima kojima je znanstveno potvrđeno alergijsko ili nadražujuće djelovanje
49.1	Bolesti dišnog sustava uzrokovane azbestozom
54	Astma uzrokovana udisanjem tvari kojima je potvrđeno alergijsko ili nadražujuće djelovanje

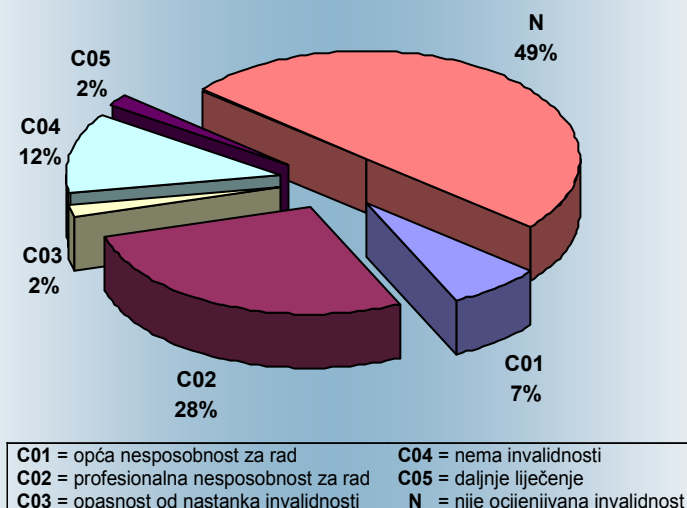
Trajna nesposobnost za rad

Trajno smanjena radna nesposobnost ili invalidnost se u nas ocjenjuje prema Zakonu o mirovinskom osiguranju (NN 102/98). Zato je učinjena analiza ocjene radne sposobnosti radnika oboljelih od profesionalne bolesti prema rješenjima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (HZMO), a u skladu sa sljedećim kategorijama:

- C01** = opća nesposobnost za rad
- C02** = profesionalna nesposobnost za rad
- C03** = opasnost od nastanka invalidnosti
- C04** = nema invalidnosti
- C05** = daljnje liječenje

Od radnika oboljelih od profesionalnih bolesti kod kojih je dobiven podatak o radnoj sposobnosti, u 47% je pri mirovinskom osiguranju ocijenjivana trajna radna nesposobnost odnosno invalidnost (slika 8).

Slika 8. Trajna radna nesposobnost radnika oboljelih od profesionalne bolesti prema ocjeni Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje

Trajno smanjena radna sposobnost nije utvrđena u 14% radnika oboljelih od profesionalne bolesti (nema invalidnosti i daljnje liječenje). Opća i profesionalna nesposobnost za rad, koje predstavljaju kategorije trajno smanjene radne sposobnosti odnosno invalidnosti, su zastupljene u više od polovine radnika, kod kojih je ocijenjivana invalidnost, što znači da su profesionalne bolesti u Republici Hrvatskoj dijagnosticirane u kasnijoj fazi te su uzrokovale djelomični ili potpuni gubitak radne sposobnosti. Najčešće je invalidnost ocijenjena kao profesionalna nesposobnost za rad (28% radnika oboljelih od profesionalne bolesti), što

ukazuje da su profesionalne bolesti otkrivene u stadiju dok još nisu uzrokovale potpuni gubitak radne sposobnosti. Iako to znači da u radnika još uvijek postoji dio preostale radne sposobnosti koji bi se mogao aplicirati na tržištu radne snage, u praksi se rijetko takva mogućnost iskorištavanja preostale radne sposobnosti zaista stvarno i ostvari.

U tablici 11. prikazana je ocjena trajne radne nesposobnosti i dob radnika. Najčešća kategorija, profesionalna nesposobnost za rad, utvrđivana je sa skoro podjednakom učestalošću u svim dobnim skupinama radnika.

Tablica 11. Ocjena trajne radne nesposobnosti prema rješenjima HZMO i dob radnika oboljelih od profesionalne bolesti

Dob (god)	C01	C02	C03	C04	C05
20-29					
30-39		1			
40-44		2	1	1	1
45-49	1	3		1	
50-54		3		4	
55-59		2			
60-64		2			
65-	3	3		1	
Ukupno	4	16	1	7	1

Iz analize ekspozicijskog radnog staža vidljivo je da se profesionalna nesposobnost rad češće ostvaruje nakon 20 godina rada na radnom mjestu koje je uzrokovalo bolest (tablica 12). S obzirom da je predviđeni mirovinski staž prema našem zakonodavstvu za muškarce 45 a žene 40 godina, jasno je da oboljeli od profesionalnih bolesti ne odrade niti polovinu radnog vijeka koji bi mogli raditi da nisu oboljeli od štetnog utjecaja radnog mjesta.

Tablica 12. Ocjena trajne radne nesposobnosti i duljina rada na radnom mjestu koje je uzrok profesionalne bolesti

Ekspozicijski staž	C01	C02	C03	C04	C05
1-4		1			
5-9		2	1		
10-14		3			
15-19		2		2	
20-24	1	3		2	1
25-29				1	
30-34	3	5		2	
35-39					
40-					
Ukupno	4	16	1	7	1

Najveći broj smanjenja radne sposobnosti u obliku profesionalne nesposobnosti za rad je utvrđen u prerađivačkoj industriji, a zatim u građevinarstvu i poljoprivredi i šumarstvu (tablica 13). što je u skladu sa značajnim zdravstvenim rizicima u ovim djelatnostima.

Tablica 13. Ocjena trajne radne nesposobnosti i gospodarstvena djelatnost poslodavca radnika oboljelih od profesionalne bolesti

Djelatnost - NKD		C01	C02	C03	C04	C05
A	Poljoprivreda, lov i šumarstvo		3		3	
B	Ribarstvo					
C	Rudarstvo i vađenje					
D	Prerađivačka industrija	3	6	1	2	1
E	Opskrba električnom energijom, plinom i vodom					
F	Građevinarstvo		3			
G	Trgovina na veliko i na malo..					
H	Hoteli i restorani					
I	Prijevoz, skladištenje i veze				1	
J	Financijsko posredovanje					
K	Poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge		1			
L	Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje		2			
M	Obrazovanje		1			
N	Zdravstvena zaštita i socijalna skrb	1				
O	Ostale društvene, socijalne i osobne uslužne djelatnosti				1	
P	Privatna kućanstva sa zaposlenim osobljem					
Q	Izvanteritorijalne organizacije i tijela					
Ukupno		4	16	1	7	1

Profesionalna nesposobnost za rad najčešće je nastupila u radnika oboljelih od azbestoze, vibracijskog sindroma i sindroma prenaprezanja (tablica 14).

Tablica 14. Ocjena trajne radne nesposobnosti i dijagnoza profesionalne bolesti prema Zakonu o listi profesionalnih bolesti (NN 107/07)

Dijagnoza prema Zakonu o listi profesionalnih bolesti *	C01	C02	C03	C04	C05
36					
37.1		3		3	
38	1				
41		3		1	1
43		1			
44					
45					
47		1	1	1	
49.1	3	8		2	
54					
Ukupno	4	16	1	7	1

* Profesionalna bolest	
36	Naglušost ili gluhoća uzrokovana bukom
37.1	Bolesti uzrokovane vibracijama koje se prenose na ruke (oštećenja perifernih žila i živaca, kostiju, zglobova, tetiva i okozglobnih tkiva)
37.2	Bolesti uzrokovane vibracijama koje se prenose na cijelo tijelo (oštećenja intervertebralnog diska slabinske kralježnice)
38	Bolesti uzrokovane ionizirajućim zračenjima
41	Sindromi prenaprezanja uzrokovani kumulativnom traumom (ponavljajući pokreti, primjena sile, nefiziološki položaj, vibracije, pritisak)
43	Čvorići glasnica uzrokovani kontinuiranim naporom glasnica na radu
44	Zarazne ili parazitske bolesti prenesene na čovjeka sa životinja ili životinjskih ostataka
45	Zarazne ili parazitske bolesti uzrokovane radom u djelatnostima gdje je dokazan povećan rizik zaraze
47	Bolesti kože uzrokovane tvarima kojima je znanstveno potvrđeno alergijsko ili nadražujuće djelovanje
49.1	Bolesti dišnog sustava uzrokovane azbestozom
49.2	Mezoteliom seroznih membrana uzrokovan azbestom
52	Ekstrinzički alergijski alveolitis
54	Astma uzrokovana udisanjem tvari kojima je potvrđeno alergijsko ili nadražujuće djelovanje

Radni status

Radni status radnika oboljelih od profesionalne bolesti, tj. mogućnost zapošljavanja nakon dijagnosticiranja profesionalne bolesti i ostvarivanja prava iz mirovinskog osiguranja, analiziran je s obzirom na slijedeće kategorije:

D01 = rad na istom radnom mjestu
D02 = rad na drugom radnom mjestu
D03 = nezaposlen
D04 = mirovina

Kod 54 radnika oboljelih od profesionalnih bolesti dobiven je podatak o radnom statusu (tablica 15 i 16).

Tablica 15. Radni status i dob radnika oboljelih od profesionalne bolesti

Dob (god)	D01	D02	D03	D04
20-29	1			
30-39	2	3	1	
40-44	3	1	2	1
45-49	2	2	1	4
50-54	5	3		5
55-59	3		1	3
60-64	3	1		1
65-				6
Ukupno	19	10	5	20

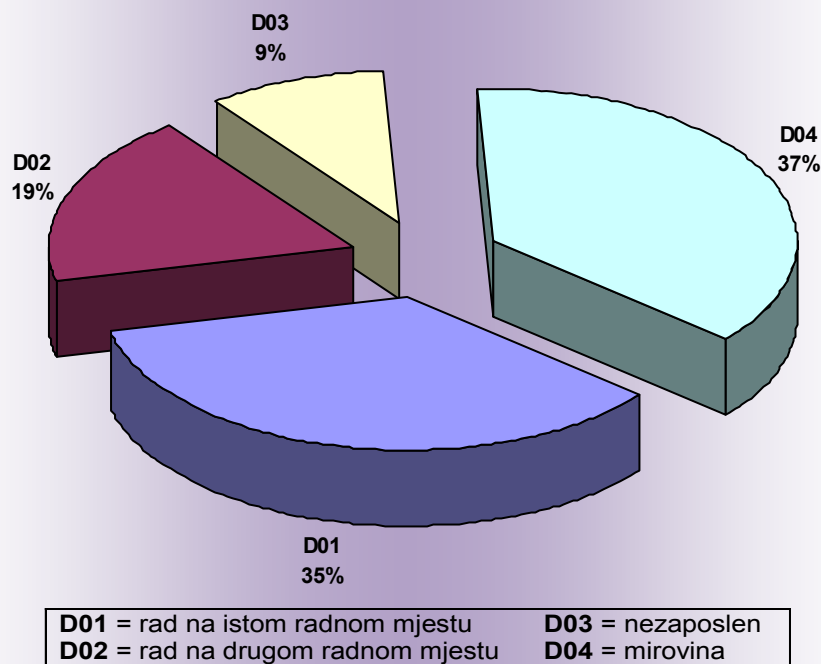
Tablica 16. Radni status i duljina rada na radnom mjestu koje je uzrok profesionalne bolesti

Ekspozicijski staž	D01	D02	D03	D04
1-4	1			1
5-9	4	2		1
10-14	2	2		3
15-19	2	2	2	2
20-24	3	1	2	4
25-29	1	2		2
30-34	3	1		3
35-39	3		1	3
40-				1
Ukupno	19	10	5	20

Njih 20 (37%) je ostvarilo pravo na invalidsku mirovinu zbog opće ili profesionalne nesposobnosti za rad. Na istom radnom mjestu, koje je bilo uzrok nastanka bolesti radnika, nastavilo je raditi 19 (35%) radnika oboljelih od profesionalne bolesti. Ovakav pristup je opravdan samo ako je bolest u početnom stupnju i ako su istovremeno bitno popravljani radni uvjeti ili se radilo o akutnoj bolesti koja nije ostavila trajnih posljedica po zdravlje, kao što su zarazne bolesti u zdravstvenoj djelatnosti. U 10 (19%) slučajeva oboljelim radnicima je omogućen rad na drugom radnom mjestu koje ne ugrožava njihovo zdravlje. Važno je istaknuti da je 5 (9%) radnika ostalo bez posla iako su oboljeli upravo na radnom mjestu (slika 9).

Slika 9. Radni status radnika oboljelih od profesionalne bolesti

U tablici 17. prikazan je radni status radnika oboljelih od profesionalnih bolesti i gospodarstvena djelatnost u kojoj se razvila profesionalna bolest. Najznačajniji broj radnika oboljelih od profesionalne bolesti koji je otišao u mirovinu (50%) dobio je profesionalnu bolest u prerađivačkoj industriji. Radnici oboljeli od profesionalnih bolesti su ostali raditi na istom radnom mjestu najčešće u prerađivačkoj industriji i djelatnosti poljoprivrede i šumarstva. Radilo se najčešće o bolestima koje su akutne prirode i u potpunosti izlječive.

Tablica 17. Radni status i gospodarstvena djelatnost poslodavca radnika oboljelih od profesionalne bolesti

Djelatnost – NKD		D01	D02	D03	D04
A	Poljoprivreda, lov i šumarstvo	4	6		2
B	Ribarstvo				
C	Rudarstvo i vađenje				
D	Prerađivačka industrija	7	2	2	10
E	Opskrba električnom energijom, plinom i vodom				
F	Građevinarstvo				3
G	Trgovina na veliko i na malo...				
H	Hoteli i restorani				
I	Prijevoz, skladištenje i veze	2			
J	Financijsko posredovanje				
K	Poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge				1
L	Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	1			2
M	Obrazovanje	2			1
N	Zdravstvena zaštita i socijalna skrb	2	2		1
O	Ostale društvene, socijalne i osobne uslužne djelatnosti	1		3	
P	Privatna kućanstva sa zaposlenim osobljem				
Q	Izvanteritorijalne organizacije i tijela				
Ukupno		19	10	5	20

U tablici 18. prikazan je radni status radnika oboljelih od profesionalnih bolesti u odnosu na dijagnozu odnosno vrstu profesionalne bolesti prema Zakonu o listi profesionalnih bolesti. Vibracijski sindrom je profesionalna bolest koja je za posljedicu imala promjenu radnog mjesta u najvećem broju slučajeva (9,26%), jer zaštita osobnim zaštitnim sredstvima nije dovoljna za prevenciju štetnog djelovanja vibracija. Radnici koji su, nakon utvrđivanja profesionalne bolesti, nastavili raditi na istom radnom mjestu su imali praktički sve vrste priznatih profesionalnih bolesti. Bez posla su ostali radnici u prerađivačkoj industriji i društvenim, socijalnim i uslužnim djelatnostima, a bolovali su od kožnih bolesti i bolesti uzrokovanih azbestom. Pravo na invalidsku mirovinu su najčešće ostvarili radnici oboljeli od bolesti uzrokovanih azbestom.

Tablica 18. Radni status i dijagnoza profesionalne bolesti prema Zakonu o listi profesionalnih bolesti (NN 107/07)

Dijagnoza prema Zakonu o listi profesionalnih bolesti *	D01	D02	D03	D04
36	1			
37.1	3	5		2
38				1
41	4	1		4
43	2			1
44	1	1		
45	2	1		
47	2		3	1
49.1	4	1	2	11
54		1		
Ukupno	19	10	5	20

* Profesionalna bolest	
36	Naglušost ili gluhoća uzrokovana bukom
37.1	Bolesti uzrokovane vibracijama koje se prenose na ruke (oštećenja perifernih žila i živaca, kostiju, zglobova, tetiva i okozglobnih tkiva)
37.2	Bolesti uzrokovane vibracijama koje se prenose na cijelo tijelo (oštećenja intervertebralnog diska slabinske kralježnice)
38	Bolesti uzrokovane ionizirajućim zračenjima
41	Sindromi prenaprezanja uzrokovani kumulativnom traumom (ponavljajući pokreti, primjena sile, nefiziološki položaj, vibracije, pritisak)
43	Čvorići glasnica uzrokovani kontinuiranim naporom glasnica na radu
44	Zarazne ili parazitske bolesti prenesene na čovjeka sa životinja ili životinjskih ostataka
45	Zarazne ili parazitske bolesti uzrokovane radom u djelatnostima gdje je dokazan povećan rizik zaraze
47	Bolesti kože uzrokovane tvarima kojima je znanstveno potvrđeno alergijsko ili nadražujuće djelovanje
49.1	Bolesti dišnog sustava uzrokovane azbestozom
49.2	Mezoteliom seroznih membrana uzrokovan azbestom
52	Ekstrinzički alergijski alveolitis
54	Astma uzrokovana udisanjem tvari kojima je potvrđeno alergijsko ili nadražujuće djelovanje

ZAKLJUČCI

1. Registar profesionalnih bolesti Hrvatskog zavoda za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu obuhvaća sve profesionalne bolesti dijagnosticirane u specijalističkim ordinacijama i zdravstvenim ustanovama od strane specijalista medicine rada, ugovornih subjekata Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje zaštite zdravlja na radu. Te bolesti su ujedno potvrđene od strane Liječničkog povjerenstva Hrvatskog zavoda za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu i priznate od strane Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje zaštite zdravlja na radu. Naime, prema odredbama zakonodavca, u okviru postupka dijagnosticiranja svake profesionalne bolesti, potvrđivanje i registriranje se obavlja u Hrvatskom zavodu za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu. Na taj su način sve priznate profesionalne bolesti u Republici Hrvatskoj upisane u ovaj registar. Ovakav postupak priznavanja profesionalnih bolesti, određen Zakonom o zdravstvenom osiguranju zaštite zdravlja na radu, omogućuje potpuno registriranje i praćenje svih profesionalnih bolesti na nacionalnoj razini.
2. Prema opsegu i kvaliteti podataka registra profesionalnih bolesti, na ispravan se način provodi praćenje svih karakteristika priznatih profesionalnih bolesti te su udovoljeni kriteriji Europske zajednice (European Occupational Diseases Statistics - EODS).
3. Prema rezultatima analize u 2009. godini u Republici Hrvatskoj od profesionalnih bolesti najčešće su obolijevali:
  - muškarci (76%),
  - radnici srednje stručne izobrazbe (50%),
  - u životnoj dobi iznad 50 godina (75%),
  - sa prosječnim radnim stažom od 21 godinu na radnom mjestu koje je uzrokovalo bolest,
  - radnici u prerađivačkoj industriji (stopa/100000 zaposlenih = 38,06), poljoprivredi, lovu i šumarstvu (stopa/100000 = 29,90), ribarstvu (stopa/100000 = 21,23) i u djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi (stopa/100000 = 12,76),
  - zaposleni u obrtu (stopa/100000 = 31,50), radnici jednostavnih zanimanja (stopa/100000 = 31,28), poljoprivredni, lovno-uzgojni, šumski radnici (stopa/100000 = 12,13) te rukovatelji strojevima, vozilima i sastavljači proizvoda (stopa/100000 = 10,21),
  - radnici izloženi fibrogenim prašinama, odnosno azbestu (62%), vibracijama (11%), statodinamičkim preopterećenjima (9%) i biološkim štetnostima (6%),
  - od bolesti dišnog sustava, prvenstveno bolesti uzrokovanih azbestom (62%), bolesti cirkulacijskog sustava prvenstveno bolesti uzrokovanih vibracijama (10%), zaraznih bolesti (6%), bolesti živčanog sustava (6%) i novotvorina (5%).
4. Najveći broj profesionalnih bolesti je uzrokovan štetnostima koje se mogu dijelom ili potpuno prevenirati što upućuje na potrebu bolje primjene svih mjera zaštite zdravlja radnika.

5. Profesionalne bolesti:
  - uzrokuju privremenu radnu nesposobnost u trajanju dužem od mjesec dana u 67% radnika, a u trajanju dužem od 6 mjeseci u 39% radnika,
  - najčešće uzrokuju privremenu radnu nesposobnost (ukupnu i onu dužu od mjesec dana) u radnika zaposlenih u prerađivačkoj industriji te djelatnosti poljoprivrede, lova i šumarstva.

6. Profesionalne bolesti:
  - uzrokuju invalidnost u obliku opće nesposobnosti za rad u 7% oboljelih,
  - uzrokuju invalidnost u obliku profesionalne nesposobnosti za rad u 28% oboljelih, najčešće starijih od 50 godina,
  - uzrokuju opasnost od nastanka invalidnosti u 2% oboljelih,
  - najčešće uzrokuju invalidnost u radnika zaposlenih u prerađivačkoj industriji.

7. Radnici oboljeli od profesionalne bolesti su:
  - ostvarili pravo na invalidsku mirovinu u 37% slučajeva, najčešće nakon rada u prerađivačkoj industriji,
  - ostali raditi na istom radnom mjestu u 35% slučajeva, najčešće u prerađivačkoj industriji i djelatnosti poljoprivrede i šumarstva,
  - nastavili raditi na drugom radnom mjestu u 19% slučajeva, najčešće kod oboljevanja od vibracijskog sindroma,
  - ostali bez posla u 9% slučajeva, najčešće u prerađivačkoj industriji i društvenim, socijalnim i uslužnim djelatnostima.

